

**РЕШЕНИЕ
21 гыйнвар 2021 г.**

**КАРАР
№ 17**

**Татарстан Республикасы
Биектау муниципаль районы
Дөбъяз авыл жирлеге Уставына
үзгәрешләр керту турында**

2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерацииндә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Дөбъяз авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең Уставын туры китерү максатларында, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Дөбъяз авыл жирлеге Советы,

КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Дөбъяз авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 декабрендәге 150 нче номерлы карары белән кабул ителгән «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Дөбъяз авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставына (Советның 07.08.2020 N 168 карары редакциясендә), түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) 7 статьяның 1 өлешен түбәндәге эчтәлекле 16 һәм 17 пунктлар белән тулыландырырга:

«16) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына күрсәтелгән вазыйфаны хезмәткәр биләгән чорга торак урыны бирү;

17) алкоголье, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.»;

2) 11 статьяда түбәндәге эчтәлекле 11.1) пункт белән тулыландырырга:
«11.1) инициатив проектлар;»;

3. 17 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 8.1 өлеш белән тулыландырырга:

«8.1. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары проект инициаторлары буларак инициатив проектны тәкъдим итәргә мөмкин.».

б) 17 статьяның 9 өлешен түбәндәге эчтәлекле 7 пункт белән тулыландырырга:

«7) инициатив проектны буенча фикер алышу hэм аны хуплау мэсъэлэсе буенча каар кабул иту.»;

4) 20 статьяның 6 өлешен түбэндэгэ эчтэлекле 4.1 пункт белэн тулыландырырга:

«4.1) Авыл торак пунктында яшэүчелэр өчен өстенлекле эхэмийткэ ия мэсъэлэлэр буенча инициатив проект керту инициативасы белэн чыгыш ясарга хокуклы;»;

5) 22 статьяның 1 өлешендэ «hэм Жирлекнэң жирле үзидарэсе вазыйфаи затлары,» сүзлэрэннэн соң «инициатив проектлар керту hэм аларны карау мэсъэлэлэре буенча фикер алышу,» сүзлэрэн өстэргэ;

6) 25 статьяда:

а) 2 өлешне түбэндэгэ редакциядэ бэян итэргэ:

«2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокуына ия муниципаль берэмлек халкы катнашырга хокуклы. Гражданнарның инициатив проектны яклау турындагы фикерен ачыклау мэсъэлэсе буенча сораштыруда инициатив проектны гамэлгэ ашигу тэкъдим ителгэн муниципаль берэмлек яисэ аның өлешенең уналты яшькэ житкэн халкы катнашырга хокуклы.»;

б) 3 өлешне түбэндэгэ эчтэлекле 3) пункт белэн тулыландырырга:

«3) инициатив проектны гамэлгэ ашигу тэкъдим ителэ торган жирлектэ яисэ аның өлешлэрэндэ уналты яшькэ житкэн яшэүчелэрнэң - өлөгө инициатив проектны яклау турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен.»;

в) 25 статьядагы 5 өлешнең 1 абзацын түбэндэгэ редакциядэ бэян итэргэ:

«5. Гражданнарны сораштыру билгелэү турындагы каар Жирлек Советы тарафыннан кабул ителэ. Гражданнардан сораштыруны үткэрү өчен Биектау муниципаль районның «Интернет» мэгълүмат-телекоммуникация чөлтэрэндэгэ рэсми сайты кулланылырга мөмкин. Гражданнарны сораштыруны билгелэү турында Жирлек Советының норматив хокукый актында билгелэнэ:»;

г) 25 статьяның 5 өлешен түбэндэгэ эчтэлекле 6 пункт белэн тулыландырырга:

«6) «Интернет» мэгълүмат-телекоммуникация чөлтэрэндэ Биектау муниципаль районның рэсми сайтыннан файдаланып гражданнарны сораштыру үткэрелгэн очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификациялэү тэрибэ.»;

д) 25 статьядагы 7 өлешнең 1 пунктын «яки муниципаль берэмлек халкының» сүзлэрэ белэн тулыландырырга;

7) түбэндэгэ эчтэлекле 25.1 статья белэн тулыландырырга:

«25.1 статья. Инициатив проектлар

1. Жирлектэ яшэүчелэр яисэ аның өлеше өчен өстенлекле эхэмийткэ ия чараларны гамэлгэ ашигу максатларында жирле эхэмийттэгэ мэсъэлэлэрне яисэ жирле үзидарэ органнарына бирелгэн башка мэсъэлэлэрне хэл иту буенча жирлекнэң Башкарма комитетына инициатив проект кертелергэ мөмкин. Инициатив проектлар гамэлгэ ашигыла ала торган жирлек территориясенең бер өлешен билгелэү тэрибэ жирлек Советының норматив хокукый акты белэн билгелэнэ.

2. Инициатив проектны керту инициативасы белән уналты яшькә житкән һәм жирлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждан, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, авыл торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) инициатив төркем чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнәң минималь саны жирлек Советының норматив хокукий акты белән киметлергә мөмкин. Проект инициаторы буларак чыгыш ясау хокукуы жирлек Советының норматив хокукий акты нигезендә шулай ук тиешле жирлек территориясендә эшчәнлек алыш баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

- 1) жирлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирау;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтиҗәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирау;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәклө чыгымнарның якынча хисабы;
- 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;
- 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырган (мөмкин булган) финанс, мәлкәт һәм (яисә) хезмәт белән катнашуы турында белешмәләр;
- 7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган қуләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга қуллану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары қуләменә күрсәтү;
- 8) чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак жирлек яисә аның өлеше территориясенә жирлек Советының норматив хокукий актында билгеләнгән тәртип нигезендә күрсәтү;
- 9) жирлек Советының норматив хокукий актында каралган башка белешмәләр.

4. Инициатив проект, аны жирлек Башкарма комитетына керткәнче, инициатив проект буенча фикер алышу, жирлек яисә аның өлеше халкының мәнфәгатьләренә туры килүен, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатка ярашлылыгын билгеләү, шулай ук инициатив проектны хуплау турында гражданнарның жыененда, жыелышында яисә конференциясендә карап кабул итү максатларында гражданнар жыененда, жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференциясендә каралырга тиеш. Шул ук вакытта гражданнарның бер жыененда, бер жыелышында яисә бер конференциясендә берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

Жирлек Советының норматив хокукий акты белән инициатив проектны яклау мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклау мөмкинлеге шулай ук гражданнарны сораштыру, аларның имзаларын жыю юлы белән каралырга мөмкин.

Проект инициаторлары инициатив проектны жирлек Башкарма комитетына керткәндә, инициатив проектын жирлек яисә аның өлеше халкы яклавын раслый

гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясенең беркетмәсен, гражданнары сораштыру нәтижәләрен һәм (яисә) имза кәгазыләрен кушалар.

5. Инициатив проектны җирлек Башкарма комитетына керту түрындагы мәгълүмат инициатив проект җирлек Башкарма комитетына кертелгән көннән алыш өч әш көне эчендә җирлекнең рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телеоммуникация чөлтәрендә басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм урнаштырылырга тиеш һәм әлеге статьяның З пунктында күрсәтелгән белешмәләрне, шулай ук проектның инициаторлары түрында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар җирлек Башкарма комитетына үзләренең тәкъдимнәрен һәм кисәтүләрен, аларны тәкъдим итү срогын күрсәтеп, ә ул биш әш көненнән дә ким була алмый, тәкъдим итү мөмкинлеге түрында хәбәр ителә. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшькә житкән җирлек халкы жибәрергә хокуклы. Җирлекнең Башкарма комитеты күрсәтелгән мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телеоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат Биектау муниципаль районнының рәсми сайтында урнаштырыла. Күрсәтелгән мәгълүматны гражданнар игътибарына авыл торак пунктның старостасы житкерергә мөмкин.

6. Инициатив проект кертелгән көннән алыш 30 көн эчендә җирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш. Инициатив проектны карау нәтижәләре буенча җирлекнең Башкарма комитеты түбәндәге каарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм аның өстендей эшне җирле бюджет түрындагы каар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә тиешле максатларга һәм (яисә) җирле бюджет проектын төзу һәм карау тәртибе (җирле бюджет түрындагы каарга үзгәрешләр керту) нигезендә дәвам итәргә;

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

7. Җирлекнең Башкарма комитеты түбәндәге очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту түрында каар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары таләпләренә, Россия Федерациисе субъектларның законнарына һәм башка норматив хокукий актларына, җирлек уставына туры килмәве;

3) җирле үзидарә органнарының кирәkle вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) инициатив түләүләре аларны барлыкка китерү чыганагы булмаган инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәkle чаралар күләмендә җирле бюджет акчалары булмау;

5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.

8. Жирлекнең Башкарма комитеты проект инициаторларына бергэлэп инициатив проектны эшлэп бетерергэ тэкъдим итэргэ, шулай ук аны башка жирлекнең жирле үзидарэ органы яисэ дэүлэт органы каравына аларның компетенциялэрэ нигезендэ тэкъдим итэргэ хокуклы, э өлгөгэ статьяның 7 пунктының 5 пунктчасында каралган очракта тиеш.

9. Инициатив проектларны күрсэтий, кертий, тикшерүү, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендэ сайлап алуны үткэрүү тэргибэ жирлек Советы тарафыннан билгелэнэ.

10. Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан бюджетара трансферлар исэбеннэх финанс ярдэмэ алу өчен тэкъдим ителэ торган инициатив проектларга карата инициатив проектлар булырга тиешле белешмэлэр составына талэплэр, инициатив проектларны карау тэргибэ, шул исэптэн аларны хуплаудан баш тарту өчен нигезлэр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендэ сайлап алу тэргибэ һэм критерийлары закон һэм (яисэ) Россия Федерациясе субъектының башка норматив хокукий акты нигезендэ билгелэнэ. Бу очракта өлгөгэ статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11 һэм 12 пунктларындагы талэплэр кулланылмый.

11. Жирлекнең Башкарма комитетына берничэ инициативы проект кертелгэн булса, шул исэптэн эчтэлгэ буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап, жирлекнең Башкарма комитеты конкурс нигезендэ сайлап алуны оештыра һэм бу хакта проектның инициаторларына хэбэр итэ.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендэ сайлап алуны үткэрүү коллегиаль органга (комиссиягэ) йөклэнэ, аны төзү һэм эшчэнлек тэргибэ жирлек Советының норматив хокукий акты белэн билгелэнэ. Коллегия органның (комиссиянең) составы жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан төзелэ. Мондый чакта коллегиаль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми санының яртысы жирлек Советы тэкъдимнэрэ нигезендэ билгелэнэргэ тиеш. Проектның инициаторларына һэм аларның вэкиллэрэнэ конкурс нигезендэ сайлап алуны уздырганда коллегиаль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һэм алар буенча үз позициялэрэн бэян иту мөмкинлөгө тээмин ителергэ тиеш.

13. Проект инициаторлары, жирлек территорияндэ яшэүче гражданнарының жыены, жыелышы яисэ конференциясе тарафыннан вэкалэтлэр бирелгэн башка гражданнаар, шулай ук Россия Федерациясе законнары белэн билгелэнэ торган башка затлар инициатив проектны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рэвшелрэдэ гамэлгэ ашыруны жэмэгать контролендэ тотарга хокуклы.

14. Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан инициатив проектны карау турында, инициатив проектны гамэлгэ ашыру барышы турында, шул исэптэн акчаларны куллану турында, аны гамэлгэ ашыруда кызыксынучы затларның мөлкөти һэм (яисэ) хезмэт катнашу турында мэгълумат «Интернет» мэгълумат-телекоммуникация чөлтэрэндэ жирлекнең рэсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергэ) һэм урнаштырылырга тиеш. Инициатив проектны гамэлгэ ашыру йомгаклары турында жирлек Башкарма комитетының хисабы инициатив проектны гамэлгэ ашыру тэмамланган көннэн алып 30 календарь көн эчендэ жирлекнең рэсми сайтында «Интернет» мэгълумат-телекоммуникация чөлтэрэндэ бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергэ) һэм урнаштырылырга тиеш.

Жирлекнең Башкарма комитеты күрсәтелгән мәгълуматны «Интернет» мәгълумат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълумат Биектау муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла. Күрсәтелгән мәгълуматны гражданнарга авыл торак пункттеринде старостасы житкерергә мөмкин.»;

8) 32 статьяның 4 өлешен түбәндәгө эчтәлекле 2 абзац белән тулыландырырга:

«Үз вәкаләтләрен дайми булмаган нигездә гамәлгә ашыру өчен жирлек Советы депутатына эш урынын (вазыйфасын) аена 3 эш көнен тәшкил иткән чорга саклап калу гарантияләнә.»;

9) 51 статьяның 2 өлешен түбәндәгө эчтәлекле 16 һәм 17 абзацлар белән тулыландырырга:

«участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гайлә әгъзаларына күрсәтелгән вазыйфаны хезмәткәр биләгән чорга торак урыны бирү.

алкоголье, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру»;

10) 66 статьяның 4 пунктын төшереп калдырырга;

11) 85 статьядагы 8 пунктның 2 абзацын «Бухгалтерлық» сүзеннән соң «(финанс)» сүзе белән тулыландырырга;

12) 88 статьяның 3 өлеше үз көчен югалткан дип танырга;

2. Әлеге каарны кабул иткән көннән алыш 15 (унбиш) көн эчендә Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Олы Кавал авыл жирлеге Башлыгына әлеге каарны Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Идарәсенә жибәрүне йөкләргә.

3. Әлеге каар дәүләт теркәве узганнын соң Татарстан Республикасы, Биектау районы, Дөбъяз авылы, Ленин урамы, 28 йорт адресы буенча урнашкан Татарстан Республикасы Биектау муниципаль района Дөбъяз авыл жирлегенең махсус мәгълүмат стендларында һәм Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәгө рәсми сайтында: <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru> веб-адрес буенча «авыл жирлекләре» бүлегендә һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә «Татарстан Республикасының хокукий мәгълүматның рәсми порталы»нда: <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адрес буенча рәсми басылып чыккан (халыкка житкерелгән) мизгелдән үз көченә керә.

Совет рәисе урынбасары,
Авыл жирлеге Башлыгы ур.

Р.Р.Валиев